



OPUS 20 2, 3, 5

HAYDN

VOLUME I

DUDOKQUARTET

AMSTERDAM

Franz Joseph Haydn (1732–1809)

String Quartets, Op. 20
Volume 1, Nos. 2, 3 and 5

Dudok Quartet Amsterdam

Judith van Driel *violin 1*
Marleen Wester *violin 2*
Marie-Louise de Jong *viola*
David Faber *cello*

About Dudok Quartet Amsterdam:

'The Dudoks have a lithe, lively sound and alert sense of structure and detail: a group to watch.'

The Observer

'The Dudok offer a driving account of the first movement of Mendelssohn's last quartet, conveying vividly its rhetoric and sense of desperation, and their immaculate ensemble is very impressive.'

Gramophone

Quartet in G minor, Op. 20, No. 3, Hob. III:33

- | | |
|------------------------------|--------|
| 1. Allegro con spirito | [6:22] |
| 2. Menuet & Trio: Allegretto | [4:15] |
| 3. Poco adagio | [8:02] |
| 4. Finale: Allegretto | [5:23] |

Quartet in C major, Op. 20, No. 2, Hob. III:32

- | | |
|-------------------------------|--------|
| 5. Moderato | [9:30] |
| 6. Capriccio: Adagio | [5:22] |
| 7. Menuet & Trio: Allegretto | [3:31] |
| 8. Fuga a 4 soggetti: Allegro | [3:25] |

Quartet in F minor, Op. 20, No. 5, Hob. III:35

- | | |
|-------------------------------|---------|
| 9. Moderato | [10:31] |
| 10. Menuet & Trio | [4:38] |
| 11. Adagio | [4:29] |
| 12. Finale: Fuga a 2 soggetti | [2:45] |

Total playing time [68:21]



Joseph Haydn by Thomas Hardy (1791)

Franz Joseph Haydn: String Quartets, Opus 20, Nos. 2, 3 & 5

A decade ago, the Dudok Quartet Amsterdam included a Haydn string quartet on the programme of its very first concert: Opus 20, No. 2. The piece opened up a whole new world to us. Haydn's music felt like a natural and familiar language. All four of us could speak and understand it intuitively, but we wanted to gain a deeper knowledge of its grammar. In the following years we immersed ourselves in his idiom, developing a strong affinity with it. More and more we came to appreciate the masterly conception and design of Haydn's quartets and marvelled at his ability to depict life in all its richness using minimal means.

Haydn was not always viewed in this light and misconceptions have continued up to the present day. In 1810 Haydn's contemporary, the celebrated writer E.T.A. Hoffmann, wrote that Haydn's compositions concealed a childlike, serene personality. 'His symphonies lead us to vast green forests, to a merry, colourful throng of happy mortals.' This viewpoint gave the impression that his music was always carefree and light-hearted. It partly

explains why the visionary Beethoven was put on a towering pedestal in the course of the nineteenth century. Contrasted with the emotional extremes of Beethoven's music, Haydn's music may indeed seem rather modest and unsensational. However, in 1770 Beethoven was not yet on the scene. Haydn was the very first to let four instruments converse with each other on an equal footing. In a secluded castle far from home he breathed life into an entirely new genre. The string quartet became a symbol for the Enlightenment ideals of liberty, equality and fraternity. Its four-movement structure, as first presented by Haydn in his Opus 20 quartets, was to become the standard model for many composers after him, up to today.

Haydn composed the six Opus 20 quartets in 1772, shortly after the Opus 9 and Opus 17 quartet series. These two earlier series showcase a fantastic classicistic development, in which the conversational style comes into full bloom. What makes his Opus 20 quartets truly sensational is the addition of monumental and dramatic gestures within this rhetorical style.

Of the three quartets featured on this

album, perhaps the Quartet in G minor most strongly prefigures the quintessentially classical Opus 33 string quartets that Haydn went on to publish nine years later. From the outset the first violin and viola cut to the chase and the cello and second violin offer their immediate support. For the first time in music history all the motivic material is interconnected. For instance, the cello's first four accompanying notes in the first movement form the basis of the final movement's theme.

The Capriccio of No. 2 recalls C.P.E. Bach's volatile changes of mood. From the unison opening onwards the music is infused with rage, fury, despair and loneliness. Halfway through the movement the storm suddenly subsides and a superb, serene aria unfolds in the first violin part. Haydn was the pioneer of this new style, which was later to become Beethoven's trademark. We encounter a similar combination of affects in the fifth string quartet in F minor, in which the passionate drama of the first two movements is counterbalanced by the soothing heartbeat of the siciliana in the third movement.

Strikingly, Haydn concludes three of

his Opus 20 quartets with a fugue, paying tribute to the great counterpoint genius J.S. Bach, while demonstrating his own mastery of this art. However, Haydn adds his own distinctive touch: all three Opus 20 fugues are rapid, Allegro, with the written indication to play the entire movement *sempre sotto voce*, in a hushed tone. This is a total departure from the long-standing tradition of performing fugues loudly and, above all, at a moderate pace.

The Opus 20 minuets stand out for their subtle and intricate design. Haydn himself wrote that he had a penchant for games with numbers, as can be seen in his use of asymmetrical phrases. In each of the three minuets on this album he plays a masterly game varying the numbers of bars per phrase, continually wrong-footing the listener. These movements also reveal Haydn's remarkable ability to obtain maximum effect using minimal means. In each minuet a stripped-down sonata form is combined with a dance form that had already become obsolete, resulting in a unique, short story in which every single word counts.

Virtually all of Haydn's instrumental works of this period end with a word of thanks to God. These postscripts perfectly

illustrate Haydn's devout and modest character. Throughout his life he sought to balance aesthetics and ethics: in his instrumental music he ensures that rhetorical-philosophical discourse takes precedence over the outpouring of his personal feelings.

Haydn had an unrivalled ability to make everyday life palpably evident in his music. However universal and all-embracing his musical message may be, Haydn never intrudes upon his audience; instead, he enters one's living room with gallantry and humility, for an intimate conversation between friends. The participants in this conversation are equals, an accompanying motif may suddenly take the lead, and every voice is indispensable.

The six quartets' order of composition is unknown. The order Haydn lists in his 1772 Entwurf-Katalog and the orders he used for the printed editions of 1774, 1779 and the 1800 Artaria edition, which was edited by his own hand, differ radically and take the changing demands of the market into account. In the final edition Haydn opts to conclude each volume of three quartets with a work in a minor tonality, possibly in order to

successfully compete with the rising star, Beethoven. Rather than determining the playing order on this album according to any of Haydn's preferences, we have been guided by our own taste, seeking to achieve an organic tonal progression from quartet to quartet.

© 2019 Judith van Driel and David Faber, translation by Frances Thé

Franz Joseph Haydn – Opus 20 Nrs. 2, 3 & 5

Tien jaar geleden, tijdens het allereerste concert van het Dudok Quartet Amsterdam, stond er een strijkkwartet van Haydn op het programma: Opus 20 nummer 2. Er ging een wereld voor ons open. Haydn's muziek voelde als een natuurlijke en vertrouwde taal. Een taal die we alle vier intuïtief spraken en begrepen, maar waarvan we de grammatica nog beter wilden leren. In de jaren die volgden hebben we ons de taal van Haydn steeds meer eigen gemaakt. En steeds meer kwamen we erachter dat Haydn's kwartetten niet alleen meesterlijk geconstrueerd zijn, maar bovenal dat deze componist met minimale middelen in staat was een beeld te scheppen van het leven in al zijn volheid.

Niet dat er altijd zo over Haydn werd, en wordt, gedacht. De beroemde schrijver E.T.A. Hoffmann, een tijdgenoot van Haydn, schreef in 1810 dat in Haydns composities een kinderlijke, serene persoonlijkheid school. 'Zijn symfonieën voeren ons naar uitgestrekte groene bossen, naar een vrolijk bont gewoel van gelukkige stervelingen.' Alsof zijn muziek altijd zorgeloos, licht en luchtig zou zijn. Deze redenering droeg eraan bij dat Beethoven, de visionair, in de loop van de 19e eeuw op een torenhoog voetstuk werd geplaatst. Afgezet tegen de gevoelsextremen in de muziek van Beethoven, lijkt Haydns muziek misschien inderdaad wat bescheiden en niet erg opzienbarend. Maar in 1770 was er nog geen Beethoven. Haydn was de éérste die vier instrumenten op gelijkwaardig niveau met elkaar in gesprek liet gaan. In een afgelegen kasteel, ver van huis en haard, riep hij een totaal nieuw genre in het leven. Het strijkkwartet werd symbool voor de idealen van de Verlichting, van vrijheid, gelijkheid en broederschap. En de vierdelige structuur van het strijkkwartet, zoals Haydn dat voor het eerst presenteerde in zijn opus 20-kwartetten, werd het standaardmodel voor vele componisten na hem, tot op de dag van vandaag.

Haydn schreef de zes opus 20-kwartetten in 1772, vrij kort na de twee series opus 9 en opus 17. Deze twee eerdere reeksen laten een fantastische classicistische ontwikkeling laten zien, waarin de converserende stijl opbloeit. Wat zijn kwartetten opus 20 sensationeel maakt, is de toevoeging van grootse en dramatische gebaren binnen deze retorische stijl.

Van de drie kwartetten op dit album wijst het kwartet in G-klein wellicht het sterkst vooruit naar de ultiem klassieke opus 33-strijkkwartetten die Haydn negen jaar later zou publiceren. De eerste viool en de altviool vallen met de deur in huis en worden direct bijgevalen door de cello en de tweede viool. Voor het eerst in de muziekgeschiedenis is al het motivische materiaal met elkaar verbonden. Zo vormen de eerste vier begeleidende noten in de cello in deel 1 de basis van het thema van het laatste deel.

In het Capriccio uit opus 20 nr. 2 is de grilligheid van C.P.E. Bach hoorbaar. Vanaf de unisono opening is de muziek doordrongen van razernij, woede, vertwijfeling en eenzaamheid. Maar halverwege gaat de storm ineens liggen

en ontvouwt zich een prachtige, vredige aria in de eerste vioolpartij. Haydn pionierde in deze nieuwe stijl, die later Beethovens handelsmerk zou worden. Een soortgelijke combinatie van affecten vinden we in het vijfde strijkkwartet in f-klein, waarin het passionerende drama van de eerste twee delen zijn balans vindt in de rustgevende hartslag van de sicilienne in het derde deel.

Opvallend is dat Haydn drie van zijn opus 20-kwartetten laat eindigen met een fuga. Met deze fuga's bewijst Haydn eer aan de grote J.S. Bach, de meester van het contrapunt, en laat hij zien dat hij ook deze kunst beheerste. Maar Haydn geeft er wel zijn eigen draai aan: alle drie de fuga's uit opus 20 zijn vlot, Allegro, en beginnen met de aanwijzing om het gehele deel sempre sotto voce, met gedempte stem te spelen. Dat gaat lijnrecht in tegen de aloude traditie om fuga's luid en vooral niet te snel uit te voeren.

Het raffinement van de menuetten uit de opus 20's verdient bijzondere aandacht. Haydn schreef zelf dat hij een grote voorliefde had voor een 'spel met getallen', bijvoorbeeld in de asymmetrie in het aantal maten. In elk van de drie menuetten op dit album

speelt hij een meesterlijk getallenspel, waarbij de luisteraar continue op het verkeerde been wordt gezet. Nog sterker blijkt daarnaast Haydns vermogen om met minimale middelen het maximale rendement te halen. Een uitgekleeft sonatevormpje, versneden met een in zijn tijd al verouderde dansvorm, vertelt in elk van deze menuetten een uniek kort verhaal waarin elk woord er toe doet. Vrijwel al Haydns instrumentale werken uit deze periode eindigen met een dankwoord aan God.

Deze naschriften geven heel mooi weer dat Haydn, naast een gelovig man ook een bescheiden mens was. Hij zocht zijn hele leven de balans tussen esthetiek en ethiek: in zijn instrumentale muziek heeft een retorisch-filosofisch betoog duidelijk prioriteit boven het uitstorten van zijn persoonlijke gevoelens.

Als geen ander was Haydn in staat om het alledaagse leven invoelbaar te maken. Hoe alomvattend zijn muzikale boodschap ook is, Haydn dringt zich niet op aan zijn publiek, maar komt heel galant en nederig je huiskamer binnen voor een intiem gesprek, onder vrienden. Een gesprek waarbij de gesprekspartners gelijkwaardig zijn, waar een begeleidend motief ineens leidend blijkt te zijn en

elke stem onmisbaar is.

De volgorde waarin de zes strijkkwartetten zijn geschreven is onbekend. De volgorde die Haydn opgeeft in zijn Entwurf-Katalog uit 1772 en de volgordes die hij gebruikte voor de gedrukte edities uit 1774, 1779 en de door hem zelf gereviseerde Artaria-editie uit 1800 verschillen radicaal, al naar gelang de wensen van de markt. In de laatste editie kiest Haydn ervoor om elk volume bestaande uit drie kwartetten te laten eindigen met een mineur-kwartet, wellicht om de concurrentie met de dan opkomende Beethoven aan te kunnen. Wij hebben ons aan geen van Haydns mogelijke volgordes gehouden, maar zijn voor dit album uitgegaan van onze eigen goede smaak, en van een organisch tonaal verloop van kwartet naar kwartet.

© 2019 Judith van Driel en David Faber

The Dudok Quartet Amsterdam is grateful to the Borletti-Buitoni Trust for their assistance in the making of this recording.

The Borletti-Buitoni Trust (BBT) supports both outstanding young musicians (BBT Artists) and charitable organisations that help the underprivileged and disadvantaged through music (BBT Communities). Whether developing and sustaining young artists' international careers, or bringing the joy of music to new communities, the Trust provides invaluable assistance and encouragement.

www.bbtrust.com



Dudok Quartet Amsterdam

The Dudok Quartet Amsterdam is forging a reputation as one of the most creative and versatile quartets of its generation. With its mission of 'sharing the heart of music', the Dudok Quartet is committed to crafting unique and eclectic programmes in order to engage with its audiences in new and imaginative ways.

The Dudok Quartet has performed at many of the major European and North-American venues and festivals, with recent highlights including the Vienna Konzerthaus, Wigmore Hall, Beethoven Haus Bonn, Park Avenue Armory New York, Festspiele Mecklenburg Vorpommern, West Cork Chamber Music Festival and the Amsterdam String Quartet Biennale, as well as appearing regularly at the Amsterdam Concertgebouw and Amsterdam Muziekgebouw.

Winner of a 2018 Borletti-Buitoni Trust Award, the Dudok Quartet's other awards include prizes at the Bordeaux International String Quartet Competition and Joseph Joachim International Chamber Music Competition Weimar as well as the prestigious Dutch Kersjes

Prize (2014).

The Quartet uses wound gut strings, on instruments generously on loan from the Dutch Musical Instrument Foundation (NMF); violins by Francesco Goffriller and Vincenzo Panormo, viola by Max Möller and cello by Jean-Baptiste Vuillaume. For the performance of classical and early romantic repertoire, the Dudok Quartet plays with a set of bespoke classical bows, created especially for them by Luis Emilio Rodriguez Carrington and co-financed by the Kersjes Foundation, the Borletti-Buitoni Trust, Stichting Eigen Muziekinstrument and private sponsors.

www.dudokkwartet.nl

Dudok Quartet Amsterdam

Het Dudok Quartet Amsterdam zet zichzelf op de kaart als een van de meest creatieve en veelzijdige kwartetten van zijn generatie. Met als missie 'sharing the heart of music' stelt het Dudok Quartet unieke en eclectische programma's samen, waarmee het op nieuwe en inventieve manieren zijn publiek weet te bereiken.

Het Dudok Quartet Amsterdam trad op in vele van de grootste zalen en festivals, in Europe en Noord-Amerika, waaronder in het Konzerthaus in Wenen, het Beethoven Haus Bonn, Park Avenue Armory New York, het Northwestern University Winter Chamber Music Festival, De Doelen Rotterdam, Carinthischer Sommer Festival, West Cork Chamber Music Festival, Festival Quatuors à Bordeaux en de String Quartet Biennale Amsterdam, naast regelmatige optredens in zowel het Concertgebouw als het Muziekgebouw in Amsterdam. Hoogtepunten uit de komende seizoenen omvatten onder andere optredens in Wigmore Hall, Festspiele Mecklenburg-Vorpommern en de Meisterkonzerte Würzburg, een terugkeer naar zowel het Concertgebouw als het Muziekgebouw in Amsterdam en optredens in alle

belangrijke Nederlandse zalen.

De drie eerdere, zorgvuldig samengestelde albums die het Dudok Quartet uitbracht bij het label Resonus Classics omvatten repertoire dat uiteenloopt van Mendelssohn en Mozart tot Ligeti en Weinberg, en werden onder meer bekroond met een Editor's Choice in Gramophone. Het kwartet won prijzen op internationale concoursen in Bordeaux en Weimar, ontving in 2014 de Kersjesprijs en was in 2018 winnaar van de prestigieuze Borletti-Buitoni Trust Award.

De instrumenten van het kwartet zijn alle in bruikleen van het Nationaal Muziekinstrumentenfonds (NMF): violen van Francesco Goffriller en Vincenzo Panormo, een altviool van Max Möller en een cello van Jean-Baptiste Vuillaume. Alle instrumenten zijn bespannen met met zilver omwonden darmsnaren. Voor het instuderen en uitvoeren van klassiek en vroeg-romantisch repertoire bespeelt het Dudok Quartet een kwartet klassieke strijktokken, speciaal voor hun gebouwd door Luis Emilio Rodriguez Carrington en medegefinancierd door het Kersjesfonds, de Borletti-Buitoni Trust, Stichting Eigen Muziekinstrument en de Vrienden van het Dudok Kwartet.



More titles from Resonus Classics



Solitude: Mendelssohn, Weinberg & Shostakovich
Dudok Quartet Amsterdam
RES10215

'The Dudok offer a driving account of the first movement of Mendelssohn's last quartet, conveying vividly its rhetoric and sense of desperation, and their immaculate ensemble is very impressive.'
Gramophone



Labyrinth: Mozart, Ligeti & Bach
Dudok Quartet Amsterdam
RES10180

'The quartet convincingly transforms their warm and ethereal Mozart-sound into the more contemporary qualities called for by Ligeti.'
Nederlands Dagblad

© 2019 Resonus Limited

℗ 2019 Resonus Limited

Recorded in Studio 1, Muziekcentrum van de Omroep, Hilversum, The Netherlands on 13–15 May 2019

Producer, engineer & editor: Adam Binks

Session photography © Resonus Limited

Recorded at 24-bit/96kHz resolution

Cover image by Daan van der Horst

RESONUS LIMITED – UK

info@resonusclassics.com

www.resonusclassics.com

